

شماره جلسه: ۱۸۰ درس خارج فقه آیه الله نجفی دامنه تاریخ: ۱۴۰۴/۰۵/۰۷ سه شنبه

مقرر: مصطفی اله دادی

موضوع عام: مسائل مستحدثه موضوع خاص: بورس و اوراق بهادار موضوع اخص: (۳۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روش دوم

روش دوم در افزایش سهام به این صورت است که هیئت مدیره یا مدیرعامل شرکت بر اساس اختیاری که قانوناً دارد، سود سهامداران را برای مدتی و به جهت حسابرسی نزد خود نگه می‌دارد. ایشان مقداری از سود را برای مخارج جاری یا تنخواه حفظ می‌کنند. این مقدار را «سود انباشته» می‌نامند که یا باید بین سهامداران توزیع شود یا ذخیره گردد.

به عبارت دیگر سود انباشته قسمتی از سود شرکت‌هاست که برای اهدافی مانند تحقیق و توسعه، خرید تجهیزات و ماشین آلات و سرمایه‌گذاری مجدد، در شرکت ذخیره شده و بین سهامداران توزیع نمی‌شود. سود انباشته در ستون سمت چپ ترازنامه و در قسمت حقوق صاحبان سهام قرار می‌گیرد. چنانچه میزان سود انباشته شرکت مناسب باشد، شرکت می‌تواند از محل سود انباشته افزایش سرمایه بدهد. حال اگر هیئت مدیره یا کسانی که اختیار قانونی در افزایش سهام دارند، به جای اینکه افزایش سهام را از طریق پذیره‌نویسی و جذب سرمایه‌گذار و سهامدار جدید دنبال

کنند، از طریق اعضای موجود به این کار می‌پردازند. ایشان از این سود انباشته استفاده کرده و به افزایش سهام می‌پردازند. برای نمونه یک شرکت سهامی در این روش افزایش سرمایه، سود مدتی از سهام را با توافق سهامداران به ایشان نمی‌پردازد بلکه آن را در افزایش سهام شرکت به کار می‌گیرد. در این فرض چون این سود و افزایش سرمایه از سهام همه سهامداران و شرکاء حاصل شده، بر اساس سهمی که آنها دارند بینشان تقسیم می‌شود و البته درصد سهامشان به همان مقدار قبلی باقی می‌ماند. ناگفته نماند که این روش افزایش سهام بهتر از روش گذشته است؛ چرا که افراد جدیدی به سهامداران اضافه نشده و مؤونه کمتری هم دارد.

به عبارت دیگر یکی از روش‌های افزایش سهام در شرکت‌های سهامی، استفاده از سود انباشته - یعنی درصدی از سود سهامداران است که شرکت‌ها موظف هستند سالیانه آن را به جهت هزینه‌های شرکت سهامی نگهداری نمایند و بین اعضا توزیع نمی‌شود. - است؛ در این روش، سهام داران پولی برای سهام جدید خود پرداخت نمی‌کنند، بلکه مدیر عامل یا هیأت مدیره شرکت سهامی با وکالت یا اذن از سهام داران دارایی‌های مورد نیاز برای افزایش سهام را به طور مشاع با سود انباشت شده خریداری می‌کنند. افزایش سهام به روش مذکور جایز است و اشکالی هم ندارد.

روش سوم

روش سوم در افزایش سهام آن است که هیئت مدیره یا مدیرعامل، بر اساس اختیاری که دارند، به حسابداران اعلام می‌کنند که قیمت روز دارایی‌ها و اموال شرکت را محاسبه کرده و آن را گزارش نمایند. ارزش این اموال در کشورهایی که دارای تورم بالا و اقتصاد بیمار هستند - مثل کشور ما - افزایش یافته است. در این روش، افزایش سرمایه واقعی نیست ولی موجب می‌شود که تعداد سهام سهامداران به نسبت این افزایش سهام و سرمایه زیاد گردد. البته در این روش، قیمت و ارزش هر سهام کاهش

می‌یابد. برای نمونه یک سهامدار - قبل از اجرای این روش افزایش سهام - دارای ده سهام بود ولی حال و با این روش افزایش سهام، سهامش به هزار سهام می‌رسد. در نتیجه قیمت و ارزش هر سهام او کاهش یافته است.

به عبارت دیگر افزایش سهام به روش سوم در شرکت‌های سهامی، تجدید ارزیابی دارایی‌ها است؛ شرکت دارایی‌های خود، نظیر زمین، ساختمان، ماشین آلات و تجهیزات، سرمایه‌گذاری‌ها و... را مورد تجدید ارزیابی قرار می‌دهد، با این کار ارزش دارایی‌های شرکت در تراز نامه مالی به روز می‌شود. در این روش نیز، پولی به شرکت وارد نمی‌شود و فقط یک عملیات حسابداری در صورت‌های مالی شرکت رخ می‌دهد و به همان مقدار که تعداد سهام فرد افزایش پیدا می‌کند، قیمت آن کاهش پیدا می‌نماید، در نتیجه تغییری در دارایی سهام دار و درصد مالکیت وی در شرکت رخ نمی‌دهد.